

Kommunikationsutskottet

Förvaltningsrådets berättelse till riksdagen om Rundradions verksamhet 2016

INLEDNING

Remiss

Förvaltningsrådets berättelse till riksdagen om Rundradions verksamhet 2016 (B 7/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- verkställande direktör Lauri Kivinen, Rundradion
- ordförande Kimmo Kivelä, Rundradions förvaltningsråd.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Av förvaltningsrådets berättelse framgår att Rundradion Ab enligt finländarna lyckats väl i sitt allmännyttiga uppdrag. Rundradion Ab når dagligen 70 procent och varje vecka 93 procent av finländarna. Enligt allmänheten erbjuder Rundradion via radio, television och webben mångsidiga tjänster och mångsidigt innehåll inom såväl de olika innehållssegmenten som tjänsterna för specialgrupper. Enligt berättelsen har Rundradion också utvecklat sina tjänster och sitt programutbud i webbtjänsten Areena, vilket förbättrar tillgången till tjänsterna med nya terminaler.

Rundradions oberoende, opartiskhet och förtroende

Kommunikationsutskottet har då det tidigare behandlat förvaltningsrådets berättelse om Rundradions verksamhet och lagstiftningen om Rundradion fäst uppmärksamhet vid bolagets oberoende och dess centrala betydelse för demokratin och yttrandefriheten.¹ Utskottet upprepar det som sades i betänkandet KoUB 11/2017 rd — RP 13/2017 rd och fäster på nytt allvarlig uppmärksamhet vid det förändrade internationella och nationella mediepolitiska läget. I förvaltningsrådets berättelse återges i korthet hur Rundradions oberoende ifrågasattes i samband med nyhetsförmedlingen om statsministerns bindningar och den följande offentliga debatten. Det är bra att Rundradion

¹ KoUB 5/2015 rd — B 8/2015 rd, KoUB 19/2016 rd — B 7/2016 rd och KoUB 11/2017 rd — RP 13/2017 rd.

Betänkande KoUB 12/2017 rd

Ab vidtar lämpliga åtgärder till följd av frågan, men utskottet vill fästa uppmärksamhet vid att bolaget borde ha redogjort närmare för åtgärderna och för hur de säkerställer oberoendet. Närmare information om åtgärderna skulle ha bidragit till en tydligare bild av hur Rundradions oberoende säkerställs och skulle därmed också ha ökat förtroendet för Rundradions verksamhet.

Utskottet vill också lyfta fram frågan om Rundradions opartiskhet, som utgör ett element i bolagets oberoende. Oberoendet säkerställs genom att de journalistiska besluten och innehållet i Rundradions programverksamhet inte styrs av externa krafter. Därigenom kan oberoendet bedömas utifrån enskilda beslut och redaktionella åtgärder. En bedömning av opartiskheten kräver däremot ett längre perspektiv. Opertiskheten kan inte bedömas utifrån enskilda fall eller åtgärder, såvida det inte är frågan om redaktionella åtgärder som är direkt partiska eller medvetet förvränger ett sakförhållande. På längre sikt kan man bedöma om alla samhällsaktörer granskas lika kritiskt och på samma villkor. Oberoende och opartisk media har därför som uppdrag att på lång sikt behandla alla aktörer jämlikt och utan styrning utifrån.

Rundradion Ab kan vinna förtroende först när bolaget handlar oberoende och opartiskt. Båda elementen förutsätter att de redaktionella besluten fattas utifrån dessa principer. Det betyder att det vägledande för verksamheten inte är synligheten för enskilda redaktörers personliga uppfattningar, utan att redaktionernas arbete ska styras av riktlinjer som i ett samhällsperspektiv är oberoende och opartiska. De enskilda redaktörerna ska i sitt arbete följa den redaktionella linjen, som avgörs av chefredaktören. I egenskap av privatpersoner kan de fritt utnyttja sin yttrandefrihet, men i det redaktionella arbetet måste de följa redaktionens linje. Av förvaltningsrådets berättelse för 2016 framgår det att Rundradion har en viktig roll i samhället, men däremot återges ingen uppskattning eller undersökning om allmänhetens förtroende för bolaget. Däremot uppskattades förtroendet i berättelsen för 2015. Utskottet ser det som en brist att förtroendet inte har uppskattats.

Det är angeläget att det i kommande berättelser rapporteras också om Rundradions oberoende, opartiskhet och förtroende.

Rundradions särskilda ställning

Inom mediefältet har Rundradion Ab en särskild ställning till följd av skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Rundradions finansiering är säkerställd genom skatt, och bolaget har skyldighet att tillhandahålla samhälleligt viktig kommunikation och utföra andra viktiga uppgifter. Utskottet ser det som angeläget att Rundradion Ab också i fortsättningen bedriver en omfattande allmännyttig verksamhet. Med tanke på den stora samhälleliga finansieringen är det relevant att 68 procent anser att bolagets öppenhet håller och mycket god eller god nivå, enligt en undersökning utförd av Taloustutkimus. Å andra sidan anser endast 47 procent att transparensen för ekonomin är mycket god eller god. Den mediala miljön förändras, och Rundradion utvecklar enligt berättelsen effektivt sin verksamhet därefter.

Utöver att Rundradion tillhandahåller ett mångsidigt och allmännyttigt programutbud för olika specialgrupper ska bolaget också inom sitt arbetsfält ha beredskap för undantagsförhållanden och förmedla myndighetsmeddelanden. Utskottet välkomnar att bolaget enligt berättelsen satsar aktivt också på den verksamheten.

Betänkande KoUB 12/2017 rd

De regionala redaktionerna

Utskottet upprepar sina tidigare ståndpunkter om de regionala redaktionerna och deras viktiga roll.²

Övrigt

Utskottet påpekade i betänkandet KoUB 5/2015 rd — B 8/2015 rd att berättelsen ska ges riksdagen tidigare än hittills.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 7/2017 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen förutsätter att förvaltningsrådet också i fortsättningen bevakar och främjar Rundradion Ab:s oberoende, opartiskhet och förtroende.

Helsingfors 8.6.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen saf
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml.

² KoUB 11/2017 rd — RP 13/2017 rd, KoUB 19/2016 rd — B 7/2016 rd och KoUB 5/2015 rd — B 8/2015 rd.

Betänkande KoUB 12/2017 rd

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.